

Poeltenberg Ernő

***Császári és királyi huszárkapitány, osztrák lovag, főszázados
Lovag honvéd vezérőrnagy, tábornok***

***Wien (Bécs), 1808. február 20. – Arad, 1849. október 6.
Élt: 41 évet***

*„Kazimírnál Poeltenberg őrnagy Sándor-huszár osztálya körülkerítette, iszonyú káromlások közt vágta magát keresztül. Mondják, Poeltenberg nagyon haragudott. Minden tiszteivel együtt elől koncolt. Máskor alig tud tíz szót magyarul, most azonban káromkodott, mint a kun és vagdalt, mint a kuruc.”
/Görgei Artúr/*

*Magas homlok, hegyes bajusz,
megcsodálja fentről Zeusz.
'Ki az ég, s villámok ura,
görög istenség figura.*

*Vékony teste erős, edzett,
egy-két részen kardtól sebzett.
Tekintete bizakodó,
szeme izzó és lángoló.*

*Arcán huncut gödör lapul,
szája csukva, most szótlanul.
Ha megszólal, hangja érces,
barátságos, avagy mérges.
Jó Poeltenberg Ernő osztrák,
hagyományok kötik, s oldják.
Édesapja ügyvéd, s gazdag,
rá hasonlít alkatilag.*

*Nemesi rang tőle ered,
mely a fiához elvezet,
s kötelezi jó tartásra,
tisztességes helytállásra.*

*Vonzza történelem, s földrajz,
teljesedik az életrajz.
S jogi tanulmányok után,
látni katonai pályán.*

*Megszereti a hadsereg,
kemény legény, nem kesereg!
A vallása katolikus,
lelki léte harmonikus.*

*Hadapród lesz a seregben,
kaszárnyában s kint menetben.
Fegyelmezett és kitartó,
igen pontos, rendfenntartó.*

*A hetedik vértesezred
számára a pályán kezdet.
Hadnagy lesz három év múlva,
s főhadnagyként vezet útja.*

*Galíciában is szolgál,
női szemnek vonzó szép szál.
S a Sándor-huszárezredben,
egységben van test, s lélekben.*

*Mondaná az értékecsüs,
kedélyállapota derús.
Személyekkel illedelmes,
parancsszóra engedelmes.*

*Jellemzi az igyekezet,
beszél idegen nyelveket.
Nem kártyás és nem iszákos,
istenhívő, igazságos.*

*Alszázados, főszázados,
szorgalmas és alázatos.
Tarnopolban van a központ,
itt választ magának asszonyt.*

*A házasság édes rabság,
s ha emeli lelki nagyság,
türelem és figyelmesség,
nem csorbulhat ki a hűség!*

*Ha tiszt nőül, önbiztosít,
nyugodt jövőt forintosít.
Melynek értéke hatezer,
ez az összeg magánteher!*

*Hagyjuk Ernőt, hadd pihenjen,
Paulától el ne menjen!
A nászágyban gyakoroljon,
s bő áldással szaporodjon!*

*Gyermekei jönnek gyorsan,
egymás után libasorban.
Két kisleány és egy leány,
ismeretlen szó a magány!*

*Örömeinek vége szakad,
mozgósítva lett minden had.*

*Galícia népe lázad,
s mint a folyó árad bánat.*

*E tartomány népe vegyes,
a jövője kérdőjeles.
Él itt lengyel, ukrán, zsidó,
tót és német ország lakó.*

*Ködbe vész az eredete,
Halics volt a régi neve.
Területe többször osztott,
értékeitől megfosztott.*

*Magyarok is élnek náluk,
s ha nyílt' szemmel, s füllel járunk,
hallunk ékes magyar szókat,
s látunk fáradt vándorokat.*

*Ajkukról száll bánatnóta,
hosszú évszázadok óta.
S mint az inda tekeredik,
s lélek mélyén keseredik:*

*„Vágják az erdei utat,
Viszik a magyar fiúkat.
Kit lefelé, kit felfelé,
Egyet sem hazája felé.*

*Galícia közepébe'
Két kaszárnya van építve.
Oda viszik szegényeket,
Szegény magyar legényeket.*

*Állj meg bátyám kérdjek egyet,
Ha elmész, hol kapjalak meg.*

Galícia közepébe,
Két kaszárnya van építve.
Abba' vannak a legények,
Abba' búsulnak szegények.

Kihajolnak az ablakon,
Rózsa nyílik csákójukon.
Rózsa nyílik, szegfű hajlik,
Szeretőmnek szava hallik”

(magyarláriposi népdal)

*Ez a pár év, hogy elrepült,
s magyar Honba áttelepült.
Pontosabban, áthelyezték,
parancsszóval vezényelték.*

*Előtte még látni Bécsben,
forradalmi vészben, vérben.
Védi a császár hatalmát,
összetákolt birodalmát.*

*Amikor Jellasics lázad,
s Kossuth népe ellen támad,
a Szabadság oltalmában,
tartalékos a csatában.*

*Vadul úzi Jellasicsot,
'ki a Lajtánál lassított,
és a folyón általmenvén,
átjutnak a határmezsgyén.*

*Az üldözők megtorpannak,
s üldözöttől elszakadnak.
Poeltenberg tétovászkodik,
s társaival vitatkozik.*

*Karnyújtásra van az ellen,
s tiltja, hogy a had átkeljen*

*a Lajtán a túlsó partra,
menekülő vadászatra.*

*S amikor dönt a Bizottmány,
átkelésről határozván,
végzés ellen izgat, s lázít,
felelősséget áthárít.*

*Kossuth rettentően mérges,
a türelme fogytán, véges.
„Ernőt ki kell rekeszteni,
hadseregtől meneszteni!”*

*Poeltenberg bocsánatot kér,
s a hadseregbe visszatér.
Schwechatnál van a csatában,
legelöl a századában.*

*Majd északra visszavonul,
s Morva határszélre nyomul.
Ott van Simunich dandára,
magyar Honnak ártalmára.*

*Novemberben levelet ír,
arcán halvány rózsaszín pír.
Címzett a hadügyminiszter,
'kit Poeltenberg már jól ismer.*

*„Miniszter úr, nem kérkedem,
a dicsekvés nem érdekem.
Beszélnek a száraz tények,
szolgállok és Hazát védek.*

*Vállalom a magyar ügyet,
s várom elismerésüket.
Német létem tán nem hátrány,
nem tapodok senki hátán?!”*

*Bízom ügyünk sikerében,
jogos előléptetésben.
Mi erőmből telt, azt tettem,
hiszem, bizalmát elnyertem.”*

*A bizalom megszületett,
melyre szolgált bő fedezet.
Alezredes rangot kapott,
éppen ezen fáradozott!*

*Windisch-Gratz serege támad,
hallatán kél vad utálat.
Mert ahová lábát teszi,
ott a vizet „megmérgezi”.*

*Elsöpri a magyar hadat,
s mint a kaszás rendre arat.
S Karger dandárát keríti,
menekvését nehezíti.*

*Moson felé menekülnek,
s ott másokkal egyesülnek.
Ám Poeltenberg mégsem hátrál,
ilyet tőle még nem láttál!*

*Támadja az ellenséget,
s így ad nekik ellenmérget,
amely olyan nagyhatású,
mint egy hétlövetű ágyú!*

*S kitör a had a gyűrűből,
ellenséges ágyútűzből.
Hallatszanak káromlások,
és suhogó kardcsapások.*

Ernő elöl hadakozik,

*osztrák haddal vagdalkozik.
„S káromkodik, mint egy jó kun,
s csapkod, mint egy mérges kuruc.”*

*December van, álom hava.
Írva van Görgei szava,
melyet Poeltenberghez intéz:
„Uram, Ön született vitéz!*

*Egy igazi alezredes,
e rangra lám, mily érdemes!
Jól tudta a magyar kormány,
hogy a sok hamis koholmány*

*igazságot fed és takar.
Rájöttek ők erre hamar!
Haditette mámorító,
megbecsülésünkre méltó!”*

*Mosonból Győrbe vonulnak,
majd onnan is kiszorulnak.
Égen gyúlnak szürke felhők,
csípőssé válnak a szellők.*

*S megindulnak Buda felé,
Perczel Mór hadteste elé.
Aki Mórnál mattot kapott,
másként mondva jól kikapott.*

*Buda felé igyekeznek,
s Tétény alatt gyülekeznek.
Karger beteg és jelenti,
s Ernő a helyzetet menti.*

*Keze alatt már két dandár!
Januárt mutat a naptár,
s a fergeteg hava köszön,*

hóviharból van már özön!

*Feladata a fedezés,
feltartás és védekezés.
Zichy dandár vezetése,
e kihívás kezelése.*

*Harmadikán Tétény alatt,
Jellasics épp arra halad.
S a két sereg megütközik,
s a horvát bánt elüldözik.*

*Budát, s Pestet kiürítik,
s a hadtestet Vácra viszik.
Görgei lép és átszervez.
Ember tervez, s Isten végez!*

*Ernő új feladatot kap,
s helyét elfoglalja aznap.
Piller János keze alatt,
jelölt útja tovább halad.*

*A második hadosztályban,
a harmadik ép dandárban
szolgál tovább alázattal,
sokszor telitalálattal.*

*Vágyik a családjá után,
s levelet ír egy délután,
melyben közli a nejével,
tusakodik érzelmével.*

*„Fogy és gyengül már az erőm,
halványulok a harcmezőn.
Pörlekedem önmagammal,
vitatkozom szavaimmal.*

*Fog a vállalt kötelesség,
s vonz a kettőnk közti egység.
Áldozatom felétek van,
ezért állok vad viharban.*

*Nehéz helyzetbe csöppentem,
melyet látva megdöbbenem.
E gödörből ki nem lépek,
tettemre megértést kérek!*

*Öt hónapja dúl már a harc,
sokról lehullt már az álarc,
s átpártolt az osztrák félhez,
a zsarnokhoz, nem a néphez!*

*Nagy hideg van, ám nem fázom,
ruháimat gyakran váltom.
Rétegesen öltözködöm,
az arcomon szőrösödöm.*

*Eddig hajóm hánykolódott,
ám az Istenem megóvott.
Óvjon Téged is, mint eddig,
s imádjad reggeltől, estig!"*

*Branyiskónál áttört Piller,
egykoron lesz majd miniszter?
S Kassa felé veszi útját,
s megcsörrenti sarkantyúját.*

*Hadosztálya neve Guyon,
dicsőségük el ne múljon!
Ám elhal a lendületük,
s csillapodik harci kedvük.*

*Poeltenberg lesz parancsnokuk,
nehesztelni nincs rá okuk!*

*Hisz' Görgei parancsolta,
a döntését átgondolta.*

*Jégbontó hó első napján,
emelt Poeltenbergnek rangján.
Ezredesnek javasolta,
sorskerekét húzta-tolta.*

*Huszonhatodikán reggel,
Ernő indul a sereggel.
Huszársipkája a fején,
figyelem a tekintetén.*

*Lova fekete paripa,
nincsen azon semmi hiba!
Büszkén ül kancája hátán,
s gyepelővel húz a kantárján.*

*Előre majd hátra üget,
mert az idő egyre sürget.
Igazítja katonáit,
szívéhez nőtt bajtársait.*

*Szeretik a legényei,
becsülik az erényeit.
A szeretet kölcsönös,
összetartó és körkörös!*

*S jó a kápolnai csata,
melynek Ő a fénycsillaga.
Dembinski a fővezére,
figyel, s hallgat intelmére.*

*Verpeléten Schlikket veri,
ám a veszélyt felismeri.
Túlerőben van az osztrák,
így a kürtöt jól megfújják.*

*Kerecsend felé vonulnak,
erőtlennek bizonyulnak.
Henrik Dembinskit leváltják,
s bírálják a harc' morálját.*

*Március van, szép kikelet.
Mondd a végén majd ki nevet?
Szébb jövőnkben még bízhatunk?
Vajh' felragyog végre napunk?*

*Vetter Antal a fővezér,
'ki a jelölt útról letér,
s támadása kudarcba fúl,
serege fut, mint a vadnyúl!*

*Görgeiben a bizalom,
Kossuthtól nem jön tilalom.
S kezdődik egy újabb menet,
kishitőség Isten veled!*

*Április egy. Ernő Horton,
s tépelődik újabb gondon.
Hatvannál van Schlik hadteste,
'ki az ütközést kereste.*

*Megfontoltan visszavonul,
s Gáspár ezredesre szorul,
'ki hadával megsegíti,
s harci kedvét melegíti.*

*Most az osztrák had elinal,
s leszámol a vágyaival.
Avagy megint taktikázik,
s legközelebb nem hibázik?*

Április hó tizenkilenc.

*Hadistennél ki a kedvenc?
Nagysallónál majd elválík,
harctudásunk most vizsgálík!*

*Velünk volt az önfegyelem,
s megszületett a győzelem!
Melyben Ernő hada döntött,
s a szerencse ránk köszöntött!*

*A hetedik hadtest boldog,
megoldódnak némi gondok.
E győzelem aranyat ér,
hisz' a harci kedv visszatér!*

*Gáspár ezredes nagy beteg.
köszvénytől fáj lába, remeg.
Helyét Poeltenberg átveszi,
a Hazát így védelmezi.*

*Görgei Budára vonul,
s a hadakkal összpontosul.
Poeltenberget Győrig küldi,
'ki az osztrákokat úzi.*

*Állandó a megütközés,
púposhátú németverés.
S a hódító átkozottak,
tőlünk egyre távolodnak.*

*Május huszonegyet írnak,
a városért ezrek vívnek.
S miénk Buda, s a győzelem,
virágzik a Honszerelem!*

*Poeltenberget felterjesztik,
s tábornoki rangra teszik.
E rang méltó személyéhez,*

sorsformáló életéhez.

*Sok az osztrák hadifogoly,
tekintetük nyugodt, komoly.
Ellátásuk tisztességes,
a bánásmód emberséges.*

*Ernő Pápán található,
s Kmety György mellett látható.
Aki vagyontalan nemes,
a tisztí rangja ezredes.*

*A császári hadtest erős,
honvédségünk nem ijedős!
Be is bizonyítjuk hamar,
hogy a magyar győzni akar.*

*Ám Haynau megjelenik,
s mielőtt még esteledik,
felemeli hideg szavát,
s küldi zsoldos fáradt hadát*

*a Dunának jobb partjára,
s indul a had parancsára.
Szemben velük mi magyarok,
gazdag lélek-árnyalatok.*

*Senkit nem kerül a végzet,
a Napisten minket éget.
Hatszoros a túlerejük,
s a hódítás lételemük.*

*Győr városát elfoglalják,
s védőinket megcsodálják.
S van is rajtunk néznivaló,
hősiségünk példaadó!*

*Áldás hava következik,
fény a fénnel szövetkezik.
Ám támadják sötét erők,
földön sokszor ők a nyerők!*

*Komáromnál próbálkoznak,
gyors sikerről álmodoznak.
Ám Görgei kedvük szegi,
s hadtestüket visszaveri.*

*Most van a nap lemenőben,
Erő Ácson, egy erdőben.
Schlik hadtestét üti-veri,
harc módja eredeti.*

*Harkály-pusztán is ütköznek,
s a sebeken szörnyülködnek.
Mert nem minden győztes nyertes,
egy csonkolt test mindig vesztes!*

*Folyik a nagy adok-kapok,
szomorodnak a csillagok.
S az öreg Föld tovább forog,
sorstengelye csak nyikorog.*

*Vác felé nyomul a hadunk,
s örülünk, hogy még megvagyunk!
Mellettünk árad a Duna,
vágy az élet ópiuma.*

*Vágyakozunk szebb életre,
kedvességre, szeretetre.
Ország-világ szabadságra,
illatozó tisztaságra.*

*Görgei a fővezérünk,
gyávaság az ellenségünk,
és az orosz had is itt van,
jól látok, hisz nem is ittam?!*

*Rétságnál kél nagy küzdelem.
Rüdiger nagy veszedelem!
Üldözi jó Poeltenberget,
vele szemben itt sem nyerhet!*

*Vitéz hősünk Miskolcra ért,
s tovább harcol álmainkért.
Mely álmokat éltetni kell,
senki köztük nem vesztegel!*

*Az oroszok a Tiszánál,
tábort vernek Poroszlónál.
S Görgei néz farkasszemet,
cári medvét láncon vezet.*

*Az ellenfél békét ajánl',
kérés nélküli megadást.
Hadtestparancsnoki tanács:
„Megadás nincs, inkább korbács!”*

*„Ajánlatuk fennhéjázó,
arculcsapó, megalázó.
Nemzetünket leigázó,
minden téren bántó, s ártó.*

*Az alkotmányra esküdtünk,
s annak védelméért küzdünk.
Melyet V. Ferdinánd,
szentesített, mint jó irányt.*

*Adott szavunk, mely kötelez,
s ténykedésünk, amely fedez,
igazolja igazunkat,
és szeretett királyunkat.”*

Jó Poeltenberg így fogalmaz,

*tisztességet így oltalmaz:
„A becsület nem eladó,
a becstelen alávaló!”*

*Paszkevics a cár embere,
tárgyalások karmestere.
Ő tábornagy és fővezér,
szava cár szavával felér.*

*Nem tárgyal a kormányzattal,
Szemerével, Batthyányval,
'kinek keresztneve Kázmér.
Ő a kijelölt külügyér.*

*Hadvezetőkkel beszélnek,
náluk megértést remélnék.
S győzködik a vezéreket,
kerüljék el a végzetet!*

*Ernő és Beniczky Lajos,
tárgyalása céltudatos.
Ám az orosz hajthatatlan,
így kérésük tarthatatlan.*

*Frolov vezérőrnagy beszél:
„Teljes megadásuk a cél.
Nem lehetnek feltételek,
csak így kapnak majd védelmet!”*

*S összeül a haditanács.
Megadás lesz vagy folytatás?
S két szavazat ellenében,
a megadás szellemében*

*hozzák meg a végső döntést,
elkerülve több öldöklést.
Csendes az éj, megszűnt a zaj,*

nem lesz itt már több viadal.

*Augusztus tizenhárom,
hőség pusztít kihalt tájon.
Porba hullnak a fegyverek,
szabadságunk Isten veled!*

*Az oroszok jól átverték,
ló nélküli lóvá tettek.
Tudták, ígéretük hazug,
csalétek volt minden szavuk.*

*Hej, Poeltenberg is csalódott,
ígéretre becsapódott.
Szemrehányást tesz magának,
megszégyenült tudatának.*

*Hiszen egyszer ellenezte,
azután meg helyeselte
az oroszok ajánlatát,
s könnyel mossa a bánatát.*

*Világosnál törik fénye,
s hűen táplált reménysége.
A vád koholt, felségsértés!
Kötél általi kivégzés!*

*Ötödik mártír a sorban,
'kinek szíve végsőt dobban.
Akasztása elsődleges,
kínládása rémületes.*